

Fractienotitie mandatering vrijstellingen bestemmingsplan

1. Inleiding

Het college heeft besloten om een voorstel naar de commissie (en gemeenteraad) te sturen waarin zij de gemeenteraad vraagt om het college te delegeren om de vrijstellingsbevoegdheid overeenkomstig artikel 19 lid 1 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening (vrijstelling van het bestemmingsplan) te delegeren aan het college en deze vrijstelling niet meer aan commissie en gemeenteraad voor te leggen.

In deze notitie een reactie op het collegevoorstel. Als eerste geef ik onder punt 2 de letterlijke tekst van het wetsartikel weer. Onder punt 3 een korte weergave van ruimtelijke beleid. Onder 4 een korte beschrijving om wel over te gaan tot delegatie van de bevoegdheid en argumenten die juist tegen een dergelijke delegatie zijn.

2. Wet op de Ruimtelijke Ordening (WRO)

Artikel 19 lid 1 WRO

"De gemeenteraad kan, behoudens het gestelde in het tweede en derde lid, ten behoeve van de verwezenlijking van een project vrijstelling verlenen van het geldende bestemmingsplan, mits dat project is voorzien van een goede ruimtelijke onderbouwing en vooraf van gedeputeerde staten de verklaring is ontvangen, dat zij tegen het verlenen van vrijstelling geen bezwaar hebben. Onder een goede ruimtelijke onderbouwing wordt bij voorkeur een gemeentelijk of intergemeentelijk structuurplan verstaan. Indien er geen structuurplan is of wordt opgesteld, wordt bij de ruimtelijke onderbouwing in elk geval ingegaan op de relatie met het geldende bestemmingsplan, dan wel wordt er gemotiveerd waarom het te realiseren project past binnen de toekomstige bestemming van het betreffende gebied. De gemeenteraad kan de in de eerste volzin bedoelde vrijstellingsbevoegdheid delegeren aan burgemeester en wethouders."

(Voor de onderstreping van de tekstgedeelten ben ik verantwoordelijk)

3. Inleiding ruimtelijk beleid

Voor het gebied dat de bebouwde kom betreft is de gemeente verplicht een bestemmingsplan vast te stellen. De bevoegdheid tot het vaststellen van een bestemmingsplan ligt bij de gemeenteraad (wettelijk geregeld). Wanneer de gemeenteraad het bestemmingsplan bij raadsbesluit heeft vastgesteld wordt het ter goedkeuring voorgelegd aan het college van Gedeputeerde Staten. Gedeputeerde Staten kan vervolgens toestemming verlenen of toestemming onthouden. Deze bevoegdheid van Gedeputeerde Staten is er mede voor bedoeld om strijdigheden met het streekplan (provinciaal beleid) te voorkomen.

De functie van een bestemmingsplan is het vastleggen van de huidige situatie (conserverende functie) en ontwikkeling toekomstig ruimtelijk beleid (ontwikkelingsfunctie). In het bestemmingsplan wordt, kort door de bocht, geregeld welke bebouwing waar is toegestaan (bijvoorbeeld de functies wonen, agrarische doeleinden, industrie, groen, water, weg etc.). Zwart – wit gezegd mag dus op een gebied waarop de functie 'agrarische doeleinden' ligt niet worden bestemd voor andere doeleinden zoals industrie of wonen (uitgezonderd de bedrijfswoning). Het is dus, bij herhaling, een wettelijke bevoegdheid van de gemeenteraad om een bestemmingsplan vast te stellen en daarmee kaders vast te stellen of een ontwikkeling in gang te zetten hoe de ruimtelijke inrichting van de gemeente eruit ziet of eruit behoort te zien.

In het geval dat er een bouwaanvraag wordt ingediend (voor woning, schuur, bedrijf of wat dan ook) moet onder andere worden getoetst of deze bouwaanvraag past binnen het bestemmingsplan. Wanneer de bouwaanvraag niet past binnen het bestemmingsplan moet deze aanvraag worden geweigerd. In een groot aantal gevallen kan echter vrijstelling van het bestemmingsplan worden verleend. Bijvoorbeeld een tijdelijke vrijstelling (denk aan asielzoekerscentrum). Daarnaast zijn er de zogenaamde "kruimelgevallen" (overeenkomstig artikel 19 lid 3: kleine uitbreiding woning, schuur of iets dergelijks) waarbij college de wettelijke bevoegdheid heeft om vrijstelling te verlenen van het bestemmingsplan. Overeenkomstig artikel 19 lid 1 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening kan een zogenaamde "zware" vrijstellingsprocedure worden gevolgd. Deze procedure betreft de vrijstelling van het bestemmingsplan waar primair de gemeenteraad het bevoegd gezag is. Daarnaast is er een zogenaamde "verklaring van geen bezwaar" van Gedeputeerde Staten noodzakelijk. De bevoegdheid om vrijstelling te verlenen overeenkomstig deze procedure kan de gemeenteraad delegeren aan het college van burgemeester en wethouders. Met een dergelijke "zware procedure" kan eventueel een grote woonwijk (Triangel?) of een flat in het centrum worden gerealiseerd. Dit zijn toch wel dermate ingrijpende en vergaande ontwikkelingen die, gelet op de kaderstellende functie van de gemeenteraad, ook bij de gemeenteraad behoren.

4. Overwegingen

De argumenten om deze bevoegdheid om vrijstelling te verlenen te delegeren aan het college zijn de volgende. De vrijstellingsbevoegdheid is eigenlijk geen taak van de gemeenteraad. De gemeenteraad stelt immers kaders terwijl het college van burgemeester en wethouders (als "dagelijks bestuur") bestuurt. Daarnaast geldt het praktisch argument van een snellere procedure omdat door toestemming aan de raad te vragen de gehele procedure toch zeker twee maanden vertraging oploopt.

De argumenten om de vrijstellingsbevoegdheid te laten bij de gemeenteraad zijn de volgende. Het ruimtelijk beleid is iets wat ons allen (als inwoners van het dorp) raakt. Het is daarom noodzakelijk dat het college met een onderbouwd advies naar de gemeenteraad (via commissie) komt waarna de raad uiteindelijk beslist waarom er wel of niet meegewerkt aan een vrijstellingprocedure. Daarnaast is de gemeenteraad, via de Wet op de Ruimtelijke Ordening, bevoegd en tevens verplicht om te zorgen voor het opstellen van en actueel houden van bestemmingsplannen. In principe een heel ingrijpende bevoegdheid omdat het gaat om de inrichting van een lokale gemeenschap. Via een bestemmingsplan kan de gemeenteraad sturen en kaders stellen. Wanneer er van een dergelijk belangrijk kaderstellend plan wordt afgeweken dan is het noodzakelijk dat het college met een onderbouwd voorstel naar de gemeenteraad komt en die vrijstelling ter besluitvorming voorlegt. Bij oude, niet actuele bestemmingsplannen moet het college altijd al via de gemeenteraad omdat een vrijstelling overeenkomstig artikel 19 lid 1 WRO niet zonder een voorbereidingsbesluit (eveneens te nemen door de gemeenteraad) kan worden verleend. Bij recente bestemmingsplannen (niet ouder dan 10 jaar) hoeft dit, in het geval dat de bevoegdheid door de gemeenteraad aan het college gedelegeerd.

5. Samenvatting

Voor DV dinsdag 2 juli 2002 staat er bij de commissie Ruimtelijke Ordening en Economische Zaken een voorstel op de agenda betreffende het delegeren van de vrijstellingsbevoegdheid overeenkomstig artikel 19 lid 1 Wet op de Ruimtelijke Ordening ('zware vrijstelling'). Deze vrijstellingsprocedure is van toepassing bij bouwaanvragen die in strijd zijn met het bestemmingsplan en waar geen lichte vrijstellingsprocedure voor kan worden gevolgd. De vrijstellingsprocedure overeenkomstig artikel 19 lid 1 Wet op de Ruimtelijke Ordening is dermate 'zwaar' dat tevens een "verklaring van geen bezwaar" van het college van Gedeputeerde Staten noodzakelijk is voordat de bouwvergunning kan worden verstrekt. Gelet op de Wet op de Ruimtelijke Ordening komt het aan de gemeenteraad toe om bestemmingsplannen vast te stellen, en daarmee dus het ruimtelijk beleid vast te stellen en ontwikkelingen in gang te zetten. Daarom behoort een dermate zware vrijstellingsbevoegdheid, die heel dicht ligt tegen de bevoegdheid om een bestemmingsplan te wijzigen / vast te stellen, thuis bij de gemeenteraad (in principe dus eerst via commissie ROEZ).

6. Conclusie

Omdat het voorstel vrijstelling van bouwplannen omvat die in strijd zijn met het ruimtelijk beleid van de gemeente, de kaders (het bestemmingsplan) wordt vastgesteld door de gemeenteraad, moet bij een forse afwijking van dit beleid toestemming bij de gemeenteraad te worden gevraagd en behoort dit niet te worden gedelegeerd aan het college van burgemeester en wethouders. Dat de vrijstelling van het bestemmingsplan dermate zwaar is blijkt wel uit de wettelijke plicht om, voordat met de bouwaanvraag kan worden ingestemd, een "verklaring van geen bezwaar" aan te vragen bij college van Gedeputeerde Staten.

mr. C.P.W. van den Berg (Peter)
Waddinxveen, 25 juni 2002